

Bogdan Zaborski, Rozmieszczenie typów kształtu wsi Europy Środkowej, mapa z pracy O kształcie wsi w Polsce..., Kraków 1926

nań od 1964 roku, kiedy Polska stała się członkiem tej organizacji. Nasz udział, dość aktywny, nie odpowiada – moim zdaniem – możliwościom polskich kartografów. Mam wrażenie, że najlepiej wy-

padają dzieci uczestniczące, poprzez wspomniany Komitet Narodowy, w międzynarodowym konkursie rysunkowym im. Barbary Bartz-Petchenik, gdyż wielokrotnie otrzymywały nagrody i wyróżnienia.

Informacje o pracach kartograficznych można znaleźć w całej książce. Zarówno w części opisującej kierunki badań, jak i w części relacjonującej działalność poszczególnych ośrodków, których opisano aż czternaście (warto tu zwrócić uwagę na rozdział „Instytut Geograficzny na Uniwersytecie we Lwowie 1883-1939”). Autorzy nierzadko odwołują się do prowadzonych tam prac kartograficznych, a więc map i atlasów. Wśród reprodukcji można znaleźć np. nieznaną szereg barwną mapę Bogdana Zaborskie-

go z 1926 roku „Rozmieszczenie typów kształtu wsi w Polsce”.

Na szczególną uwagę zasługuje część I „Dzieje geografii polskiej do 1918 roku” napisana przez prof. Antoniego Jackowskiego. W tym obszernym źródłowym opracowaniu znajduje się wiele odniesień do map i ich twórców. Poczynając od Ptolemeusza (90-180 r.), którego „Geografia” jest w istocie podręcznikiem kartografii, poprzez Jana ze Stobnicy, Bernarda Wapowskiego, Tomasza Makowskiego, Stanisława Staszica, Joachima Lelewela, Wincentego Pola po Eugeniusza Romera. Autor tej części publikacji wymienia postacie ważne dla rozwoju geografii, ale i kartografii.

„Historia geografii polskiej” jest godna polecenia, napisana kompetentnie, choć, niestety, nie wolna od potknięć redakcyjnych, m.in. w sposób niezrozumiały ograniczono przywoływaną literaturę, co zmniejsza wartość dokumentacyjną opracowania. ■

WYKORZYSTANIE GPS W GEODEZJI

Na rynku ukazała się niedawno publikacja, która wypełnia lukę w literaturze związanej z geodezyjnym wykorzystaniem obserwacji GNSS. Książka autorstwa Władysława Górala, Piotra Banasika, Jacka Kudrysa i Bogdana Skorupy liczy 215 stron i stanowi rodzaj monografii naukowej.

Część pierwszą otwiera rozdział dotyczący podstaw teoretycznych układów odniesienia i układów współrzędnych stosowanych w geodezji, mających istotne znaczenie w opracowaniu obserwacji GNSS oraz transformacji pomiędzy układami odniesienia stosowanymi w Polsce. Można w nim znaleźć istotne, z punktu widzenia opracowań obserwacji satelitarnych GPS, informacje dotyczące systemów czasu. W kolejnym rozdziale czytelnik znajdzie wiele istotnych informacji dotyczących GNSS i jego składowych, tj. systemów GPS, GLONASS i Galileo. Ostatni rozdział tej

części książki poświęcony jest elementom teorii ruchu keplerowskiego, a wzory pozwalają prześledzić przejście od elementów orbity do jego położenia w układzie horyzontalnym.

Część druga publikacji omawia wykorzystanie techniki GPS w geodezji i składa się z dwóch rozdziałów. W pierwszym autorzy zajmują się praktycznym wykorzystaniem obserwacji GPS w takich zagadnieniach, jak: wyznaczenie przebiegu quasigeoidy, badanie deformacji na terenach objętych eksploatacją górniczą oraz badanie dokładności i modernizacji

szczegółowych osnów geodezyjnych. Rozdział drugi obejmuje wiele zaawansowanych problemów związanych z wykorzystaniem istniejących na terenie kraju stacji permanentnych w zadaniach związanych z podnoszeniem dokładności, efektywności i niezawodności pomiarów GPS w praktycznych pomiarach geodezyjnych. Przedstawiono problemy związane z estymacją poprawek refrakcyjnych, zjawiskiem wielotorowości sygnałów GPS metodami identyfikacji tego zjawiska i jego eliminacją. Ponadto omówiono tu problemy związane z charakterystyką anten i wpływem tych charakterystyk na wyniki wy-

znaczeń, przeprowadzono też analizę szeregów czasowych wektorów GPS na przykładzie ASG. Ciekawostką jest charakterystyka stacji permanentnej KRAW, jej roli w sieci EPN (EUREF Permanent Network) i ASG PL oraz analiza szeregu obserwacyjnego powstających na niej produktów i możliwości ich wykorzystania. Istotny dla czytelników może też okazać się obszerny wykaz, liczący ponad 90 pozycji, literatury przedmiotu, użytecznych stron internetowych i ważniejszych skrótów użytych w monografii.

JERZY ROGOWSKI

Współczesne metody wykorzystania GPS w geodezji
 autorzy: Władysław Góral, Piotr Banasik, Jacek Kudrys, Bogdan Skorupa
 Wydawca: Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków 2008
 ISBN 978-83-7464-135-7